

UiO • Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Kvalitet - er norske universiteter gode nok?

- et skråblikk på hva rangeringer kan fortelle oss...

Bjørn Stensaker

Hvorfor reises spørsmålet?

- Større nasjonal politisk interesse og press knyttet til resultater i høyere utdanning
- Universiteter og høyskoler ses i større grad enn før som strategiske aktører – og vurderes på institusjonsnivået
- Globalisering og internasjonalisering bidrar med "instrumenter" som fokuserer på sammenligninger av læresteder (rangeringer) – men mye av datagrunnlaget stammer fra den rapportering som skjer nasjonalt...

Bør vi ta rangeringer alvorlig?

- Rangeringer er som skapt for mediesamfunnet
- Antall rangeringer øker over tid
- Rangeringer vil sannsynlig bli viktigere etter hvert som høyere utdanning i enda større grad blir "globalisert"
- Det finnes sterke indikasjoner på at rangeringer har størst betydning i forhold til strategiutvikling/strategisk samarbeid

Hva er problemene med rangeringene?

- Hvor objektive er rangeringene?
- Hva fokuserer de på – utdanning, forskning, formidling, synlighet?
- Hvor metodisk stringente er rangeringene (jfr. UiO, "reputation")?
- Hva slags slutninger trekkes på bakgrunn av innsamlede data? (Er f eks UiO blitt dårligere hvis de taper plasseringer på listene?)

Kvalitet, rangeringer og lek med tall

- Shanghai-rangeringen: Hvor mange læresteder blant topp 100?
USA (53), UK (11), Tyskland og Japan (5)
- Shanghai-rangeringen: Antall læresteder blant topp 100 sett i forhold til folketall?
1) Sveits, 2) Danmark, 3) Sverige, 4) Norge og Finland, 5) UK, 6) USA, 7) Australia, 8) Nederland

Kvalitet, rangeringer og lek med tall forts.

- Shanghai-rangeringen: Prosentandel av alle landets læresteder innen topp 500?
 - 1) Sverige, 2) Australia, 3) UK, 4) Finland, 5) Canada, 6) Tyskland, 7) Nederland, 8) Sveits, 9) Norge, 10) USA
- Shanghai-rangeringen: Prosentandel av alle landets universiteter innen topp 500?
 - 1) Nederland, 2) Sverige, 3) Sveits, 4) Norge og Danmark, 5) Finland

Og hva så?

- Sett i forhold til at det er rundt 17.000 universiteter og høyskoler i verden gjør ikke Norge det dårlig
- Men kanskje kan vi lære "elitepolitikk" av Sveits og Danmark?
- Og kanskje kan vi lære hvordan man kan kombinere kvalitet og bredde ved universitetene av Nederland og Sverige?

Institusjoner og systempolitikk i samspill

- Hva betinger et læresteds plassering på de internasjonale rangeringslistene?
 - ressursgrunnlag
 - kulturelle faktorer
 - institusjonelle kjennetegn
- Men lærestedene kan også bidra selv...

Det institusjonelle handlingsrom

- Rekrutteringspolitikk
- Fordeling av tid og ressurser til, og organisering av samspillet mellom forskning og undervisning
 - Nye former for ”forskningsbasert undervisning” må utvikles
- Intern organisering av fag og forskningsområder – herunder grad av desentralisering og ledelsesansvar

Tre grep for fremtiden

- Behov for en konkretisering av mål – ”kvalitet” er altfor upresist
- Behov for større langsiktighet – nasjonalt og institusjonelt
- Behov for en internasjonalt orientert SAK-politikk – og en tettere strategisk dialog mellom læresteder og myndigheter